

ปัญหาการปฏิบัติงานของเภสัชกรคู่สัญญาในโรงพยาบาลชุมชน
และการคงอยู่ในราชการหลังใช้ทุนครบตามสัญญา

นายชาญชัย จารุภาชน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-091-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Working Problems of Obligatory Pharmacists in
Community Hospitals and Remaining in
Government Services after Obligatory Period.

Chanchai Charupash

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science
Department of Preventive and Social Medicine
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-091-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการปฏิบัติงานของเภสัชกรคู่สัญญาในโรงพยาบาลชุมชน
และการคงอยู่ในราชการหลังใช้ทุนครบตามสัญญา
โดย นายชาญชัย จารุภาชน์
ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
อาจารย์ที่ปรึกษา อจ. นพ. สุนทร ศุภพงษ์

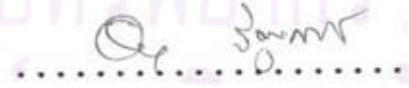
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.ถาวร วิษกรเกียรติ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รศ. นพ. ไพบุลย์ โลห์สุนทร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อจ. นพ. สุนทร ศุภพงษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รศ. นพ. องอาจ วิพตศิริ)

..... กรรมการ
(รศ. โสภิต ชรรณอารี)

พิมพ์ต้นฉบับยกย่อง วิทยาลัยเทคโนโลยีในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงหนึ่งเดียว

ชาญชัย จารุภรณ์ : ปัญหาการปฏิบัติงานของเภสัชกรคู่สัญญาในโรงพยาบาลชุมชนและการ
การคงอยู่ในราชการหลังใช้ทุนครบตามสัญญา (WORKING PROBLEMS OF OBLIGATORY
PHARMACISTS IN COMMUNITY HOSPITALS AND REMAINING IN GOVERNMENT
SERVICES AFTER OBLIGATORY PERIOD) อ.ที่ปรึกษา : อ.นพ.สุนทร ศุภพงษ์,
รศ.นพ.องอาจ วิพุธศิริ, 92 หน้า. ISBN 974-579-091-5.

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อต้องการทราบงานที่สำคัญและปัญหาที่มีมาก ในการปฏิบัติงานที่
สำคัญของเภสัชกรคู่สัญญาที่ใช้ทุนในโรงพยาบาลชุมชนและเหตุการณ์ลาออก โอนย้าย หรือทำงานต่อใน
โรงพยาบาลชุมชนเดิม เมื่อใช้ทุนครบตามสัญญา วิธีการเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้ว
ไปยังเภสัชกรคู่สัญญาวันที่ 1 ทุกคนที่มีปัจจุบันปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน จำนวน 165 คน หลังจาก
การทวงถาม 2 ครั้ง ได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 91.5 ผลการศึกษาพบว่างานที่เภสัชกรคู่สัญญาให้ความสำคัญ
มากคือ งานบริหารเวชภัณฑ์ งานบริการเภสัชกรรม และงานบริหารทั่วไปภายในฝ่ายปัญหาที่พบมาก
ในการปฏิบัติงานที่สำคัญมากคือการขาดแคลนบุคลากรภายในฝ่าย

เมื่อรับราชการครบตามสัญญา เภสัชกรคู่สัญญาจะลาออกจากราชการร้อยละ 22.0 โอนย้ายไป
รับราชการที่อื่นร้อยละ 38.7 รับราชการต่อในโรงพยาบาลชุมชนเดิมร้อยละ 37.3 เหตุผลที่สำคัญ
มากในการตัดสินใจลาออกจากราชการคือ ไม่ชอบระบบราชการและการรับราชการได้ค่าตอบแทนน้อยกว่า
การทำงานเอกชน เหตุผลที่สำคัญมากในการโอน-ย้ายคือ ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนาและสถานที่ทำงาน
แห่งใหม่มีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่า เหตุผลสำคัญมากที่เภสัชกรคู่สัญญาปฏิบัติงานต่อในโรงพยาบาลชุมชน
เดิมคือ มีความผูกพันกับงานที่ได้เริ่มดำเนินการ สามารถใช้ความรู้และอยากใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์
แก่คนในชุมชนและโรงพยาบาลชุมชนที่ปฏิบัติงานอยู่ใกล้ภูมิลำเนา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

CHANCHAI CHARUPASH : WORKING PROBLEMS OF OBLIGATORY PHARMACISTS IN COMMUNITY HOSPITALS AND REMAINING IN GOVERNMENT SERVICES AFTER OBLIGATORY PERIOD. THESIS ADVISOR : DR. SOONTORN SUPAPONG : ASSO. PROF. DR. ONG-ARJ VIPUTSIRI, 92 PP. ISBN 974-579-091-5.

The objectives of this study were to identify the most important tasks and problems that perceived by community hospital pharmacists, and reasons of their remaining in government services after obligatory period. The 165 pharmacist were asked to participate. Pretested mailed-questionnaires were used to collect data. The returned rate was 91.5 percents after 2 times follow up. The results showed that the 3 out of 7 tasks, identified as the most important tasks by the pharmacists, were drug inventory, drug services and general management. The most common problem was lack of personnels.

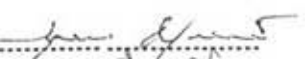
After the completion of contract, the pharmacists decided to resign 22.0 percents, moved to other setting 38.7 percents, and stay 37.3 percents. The main reasons for resigning were stated as weariness of government working system and the less payment than that from private sectors. Those who moved to other areas wanted to work in their home towns and gain better opportunity for further studies. Those who remained working in the same hospitals have a sense of belonging of their creative activities, and more opportunity to practice for rural area people or those who worked nearby their home towns.

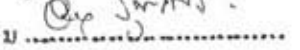

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ อ.นพ.สุนทร ศุภพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรศ.นพ.องอาจ วิบุยศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาตลอด และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณกรรมการกลุ่มเภสัชกรโรงพยาบาลชุมชน ที่ให้คำปรึกษาในเนื้อหาและขอขอบคุณเภสัชกรคู่สัญญา รุ่นที่ 1 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการศึกษานี้ ทำให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นาย ชัญชัย จารุภาชน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
ความหมายที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
การบริหารงานในโรงพยาบาลชุมชน.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	18
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	18
ลักษณะของเครื่องมือ.....	19
การสร้างเครื่องมือ.....	19
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	20
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการศึกษาและอภิปรายผล.....	23
ข้อมูลทั่วไปของประชากรทำการศึกษา.....	23
ความสำคัญของงานปริมาณงานที่ได้ทำในโรงพยาบาลชุมชน..	31
ปัญหาการปฏิบัติงาน.....	36
การคงอยู่ในราชการหลังใช้ทุนครบตามสัญญา.....	47
อภิปรายผลการศึกษา.....	61
5. สรุปผลการศึกษา	67
ข้อเสนอแนะ.....	70
เอกสารอ้างอิง.....	71
ภาคผนวก.....	77
ประวัติผู้เขียน.....	92

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

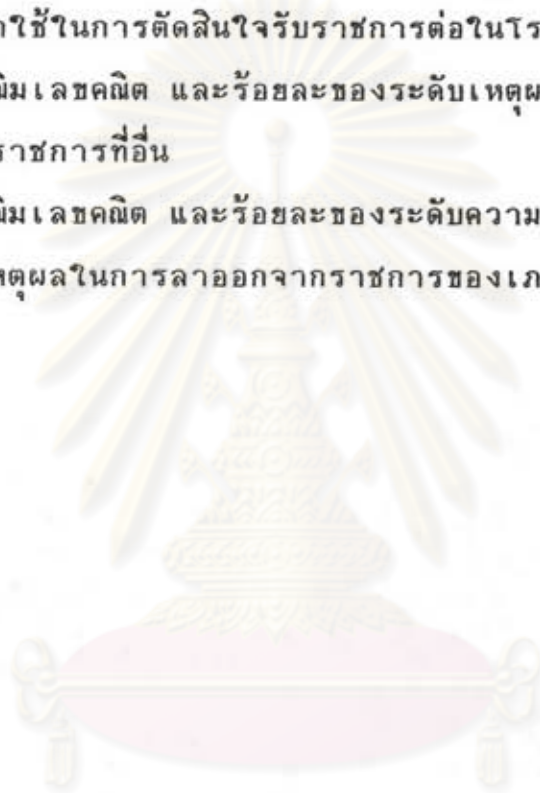
ตารางที่		หน้า
1.	จำนวน และร้อยละของเพศ สถานภาพสมรส ของเภสัชกรคู้สัญญา	24
2.	จำนวน และร้อยละของภูมิลำเนาเดิม โรงเรียน ระดับมัธยมและมหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาของเภสัชกรคู้สัญญา	25
3.	จำนวน และร้อยละของเภสัชกรที่ไม่มีรายได้พิเศษ และมีรายได้พิเศษ ขณะรับราชการในโรงพยาบาลชุมชน	26
4.	จำนวนรายได้พิเศษของเภสัชกรคู้สัญญาได้รับต่อเดือน ใน ระหว่างที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน	26
5.	จำนวน และร้อยละของขนาดโรงพยาบาลชุมชน	27
6.	จำนวนบุคลากรประเภทต่าง ๆ ในฝ่ายเภสัชกรรมชุมชนและ จำนวนเฉลี่ยของบุคลากรแต่ละประเภทในฝ่ายเภสัชกรรมชุมชน	28
7.	จำนวน และร้อยละของเภสัชกรคู้สัญญาที่ได้รับมอบอำนาจ และไม่ได้รับมอบอำนาจ ในการจัดซื้อเวชภัณฑ์ในโรงพยาบาล	29
8.	จำนวนใบสั่งยาผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในในโรงพยาบาลขนาด 10 เตียง 30 เตียง 60 เตียง เฉลี่ยใน 1 วันราชการ	30
9.	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และร้อยละของระดับความสำคัญของงาน ในความรับผิดชอบของฝ่ายเภสัชกรรมชุมชน	32
10.	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และร้อยละของปริมาณงานบริหารเวชภัณฑ์ งานบริการเภสัชกรรม และงานบริหารในฝ่าย	33
11.	จำนวน และร้อยละของโรงพยาบาลที่ได้ดำเนินงานวิชาการ งานเภสัชกรรมชุมชน งานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข และ งานการผลิต	34
12.	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าร้อยละของปริมาณงานวิชาการ งาน เภสัชกรรมชุมชน งานคุ้มครองผู้บริโภค (ของโรงพยาบาลที่ได้ ดำเนินการ)	35
13.	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าร้อยละของปัญหาในการจัดซื้อเวชภัณฑ์	37

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14.	คำมีชฌิมเลขคณิต และคำร้อยละของระดับปัญหาในการควบคุม เก็บรักษา เบิกจ่ายตรวจสอบและจำหน่ายเวชภัณฑ์	38
15.	คำมีชฌิมเลขคณิต และคำร้อยละของระดับปัญหาในงานบริการผู้ป่วยนอก	39
16.	คำมีชฌิมเลขคณิต และคำร้อยละของระดับปัญหาในงานบริการผู้ป่วยใน	40
17.	คำมีชฌิมเลขคณิต และคำร้อยละของระดับปัญหาในงานบริหารงานทั่วไปในฝ่าย	41
18.	จำนวนและร้อยละของเภสัชกรคู่สัญญาที่ตัดสินใจจะรับราชการต่อในโรงพยาบาลชุมชนเดิม โอน-ย้ายไปรับราชการที่อื่น หรือลาออกจากราชการ	47
19.	จำนวนและร้อยละของเภสัชกรคู่สัญญาที่ตัดสินใจ โอน-ย้ายไปส่วนราชการต่าง ๆ	48
20.	จำนวนและร้อยละของเภสัชกรคู่สัญญาที่ตัดสินใจทำงานกับเอกชน ประกอบกิจการส่วนตัวและอาชีพอื่น ๆ หลังออกจากราชการ เมื่อใช้ทุนครบตามสัญญา	49
21.	อัตราส่วนร้อยละของเพศกับการตัดสินใจทำงานต่อในโรงพยาบาลชุมชนเดิม โอน-ย้าย หรือลาออกจากราชการ	50
22.	อัตราส่วนร้อยละของขนาดโรงพยาบาลชุมชน กับการตัดสินใจทำงานต่อในโรงพยาบาลชุมชนเดิม โอน-ย้าย หรือลาออกจากราชการ	51
23.	อัตราส่วนร้อยละของภูมิลำเนาและสถานที่ตั้งมหาวิทยาลัย กับการตัดสินใจทำงานต่อในโรงพยาบาลชุมชนเดิม โอน-ย้าย หรือลาออกจากราชการ	53
24.	อัตราส่วนร้อยละของการได้รับอำนาจในการจัดซื้อเวชภัณฑ์ กับการตัดสินใจทำงานต่อในโรงพยาบาลชุมชนเดิม โอน-ย้าย หรือลาออกจากราชการ	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25.	อัตราส่วนร้อยละของการมีรายได้พิเศษ กับการตัดสินใจ ทำงานต่อในโรงพยาบาลชุมชนเดิม โอน-ย้าย หรือลาออกจากราชการ	55
26.	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และความสำคัญของเหตุผลที่เภสัชกร คู่สัญญาใช้ในการตัดสินใจรับราชการต่อในโรงพยาบาลชุมชนเดิม	57
27.	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และร้อยละของระดับเหตุการณ์โอน-ย้าย ไปรับราชการที่อื่น	59
28.	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และร้อยละของระดับความสำคัญ ของเหตุผลในการลาออกจากราชการของเภสัชกรคู่สัญญา	60

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย